

Trump'ın Başkanlığı Nasıl Olacak?

Jeffrey Frankel

(Harvard Üniversitesi, Profesör)

* Profesör Frankel'in izniyle "[What Will the Trump Presidency Look Like?](#)" başlıklı analizine ilişkin hazırlanan gayriresmi tercüme metnidir.

Beklenmedik şekilde kendimizi birçok açıdan keşfedilmemiş alanda bulduk. ABD'nin daha önce hiçbir zaman politik ya da askeri deneyimi olmayan bir başkanı olmamıştı. Ve Donald Trump özellikle tahmin edilemeyen biri: daha önce söylediği diğer şeylerle çelişen şeyleri sık sık söyledi. Bu nedenle, ne yapacağını öngörmek oldukça güç.

Fakat, Trump'ın başkanlığı için olası bir örnek oluşturan durumun ne olabileceği açıkça ortada: George W. Bush'un başkanlık dönemi. Adil olmak gerekirse, Bush ailesi Trump'ın başkanlık kampanyasını açıkça desteklemedi. Fakat, birkaç paralellik bu durumu tavsiye ediyor:

- Aday, başkanlığı oyların çoğunluğunu kazanamadan aldı.
- Yeni başkan, değişimi sürüklemek için bir görevinin olduğuna inanıyor yine de.
- Değişimin yönü ve yol açacağı sonuçlar “değişim için oy veren”lerin seveceği yönde gerçekleşmek zorunda olmayacak.
- Gözlemciler Bay Trump'ın, kampanyası süresince saldırması nedeniyle, Fed'in kolay para politikasına karşı çıkacağını varsaymakta. Fakat ben, Fed Başkanı Janet Yellen'a hâlâ saldırırsa da, kolay paraya karşı çıkmaktansa yaklaşan faiz artışlarına karşı çıkacak şekilde pozisyonlarını değiştireceğini öngörüyorum. Bu değişikliğe, Federal Rezerv Kurulu'nun boş 2 pozisyonunu doldurarak hemen başlayabilir.
- Ekonomi politikası önerileri arasında yasallaşması en olası olanlar, kampanya taahhütleri kısmen Kongredeki Cumhuriyetçilerle daha iyi örtüştüğü için, ticaret gibi diğer alanlardan farklı olarak kamu maliyesi alanındakilerdir. Bu politikalar [zenginler için geniş vergi indirimleri](#) ve özellikle askeri ve altyapı yatırımları alanlarındaki harcamalardaki artış olarak şekillenecektir. İşsizliğin günümüzdekinin neredeyse 2 katı olduğu 2010 yılında altyapı harcamalarını daha fazla kullanabilirdik; lâkin, belki de geç olması hiç olmamasından daha iyidir.
- Vergi indirimlerinin sonucu büyük olasılıkla Bush'un benzer mali politikaları yürürlüğe koyduğu zamanla aynı olacaktır: gelir dağılımında kötüleşme ve oldukça geniş bütçe açıkları. Bay Trump, büyük ihtimalle % 4'lük GSYH büyüme oranı taahhüdünü yerine getiremeyecek.
- Hızla yükselen borç/GSYH oranlarına dair görünüm, seçimden bu yana oluşan kamu borç senetlerindeki boğa piyasasının sonunda tersine döndüğüne ilişkin piyasa

algısını açıklamaktadır. Faiz oranları, reel ve nominal olarak artış gösterdi. Yüksek reel faizlerin olası bir sonucu ABD dolarının (enflasyon ve / ya da nominal açıdan) reel olarak daha fazla değer kazanması olacaktır.

Peki ya uluslararası ticaret?

- Trump, gümrük tarifelerini söylediği şekilde artırırsa, bu durum ABD'nin ithalatını da azaltabilir. Fakat Trump'ın politikaları ayrıca, ABD'nin ihracatını 3 kanaldan düşürebilir: dış gelirler düşer, yabancılar kendi gümrük vergileriyle mukabelede bulunurlar (1930 yılındaki Smoot Hawley gümrük vergisi değişikliğinin yol açtığı etkide olduğu gibi) ve para birimleri ABD doları karşısında değer kaybeder (örnek verecek olursak, Meksika pezosu seçim gecesi % 10 değer kaybetti).
- Aslında, Trump planının ABD'nin ihracatını ithalatından daha fazla düşürmesini beklemek için birtakım nedenler söz konusu. Ticaret acıdığının kötüleşmesini beklemek için bir örnek: yüksek bütçe açıkları ulusal tasarruflarda düşüşe yol açar ve bu durum da ticaret dengesini kötüleştirir (özellikle ABD dolarının reel değer kazancının etkisiyle birlikte). Reagan Yönetimi döneminde 1980lerde ve Bush Yönetimi döneminde 2001-08 yılları arasında gerçekleşen durum tam olarak buydu.
- ABD dış ticaret dengesini iyileştirmeyi başarsa bile, 1950lerden bu yana kaybedilen imalat sektöründeki işleri geri getirme sözünü kesinlikle yerine getiremeyecek. Verimlilik artışı söz konusu işleri kalıcı şekilde yok etmiş durumdadır.

En endişe verici olan ise olası dış politika felaketleridir. (Bush'un 9/11/2001 terörist saldırılarına yönelik hatalarına, Usame Bin Laden'i yakalayamama başarısızlığına ve ardından Irak'ın işgaline benzer şekilde) Trajediye yol açacak yanlış hesaplamalardan korkmalıyız. [ABD'nin küresel liderliğinin kaybı](#) olasıdır, özellikle –geçmişte ABD'ye küresel düzenin lideri ve kendi ülkelerinde neyin olması gerekli olduğuna dair yerel bir model olarak bakan diğer ülkelerde yaşayanlar açısından- yumuşak gücünün. Son olarak, Trump'ın uluslararası sahnedeki cahilliğinin, Rusya, Suriye ve Kuzey Kore gibi bazı geleneksel karşıtlıkları tekrar cesaretlendirmesi olasıdır.

Tahmin etmek zorunda olsam, Bay Trump'ın kampanyasından bazı ölçsüz önerilerinin hayata geçirildiğini görmemizin olası olmadığını söyledim.

- Sınır uzunluğu boyunca yeni ve büyükçe güzel bir duvar örmeyecek ve örse de Meksika bunun için ödeme yapmayacaktır.

- Uzun süredir yürürlükte olan Amerikan prensiplerinin kaynağını ihlal edecek olan Müslüman göçmenler için bir yasaklamayı görmeyeceğiz.
- 11 milyon belgesiz göçmenin sınır dışı edildiğini göremeyeceğiz. Fakat, çoğu “hayalci” için geçici çalışma izni sunan, Obama'nın Çocuk Varışları için Geri Bırakılmış Eylem programını büyük olasılıkla sonlandıracaktır.
- Aslında, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Antlaşması'nı (NAFTA) sonlandırmayacağını ya da gümrük vergilerini dediği ölçüde genişçe artmayacağını tahmin ediyorum. Umarım bu bir hüsnükuruntu değildir.
- Benzer şekilde, kampanyası süresince dile getirdiği üzere NATO ya da diğer müttefikliklerimizi sonlandırmayacağını düşünüyorum. Ya da Cenevre Konvansiyonunu. Bay Trump bile, küresel düzenin bu çeşitte bir yıkımının sonuçlarının ne kadar yıpratıcı olacağı ile bir noktada yüzleşmek durumunda.

Fakat, Trump'ın ve Cumhuriyetçi Kongre'nin, söz verdiği üzere, Obama Yönetimi'nin ilk döneminden en büyük başarılarını geri çevirmek adına bazı adımlar atacağı aşikâr. Bir numara, (yasal mevzuatını ufalamaya başlamalarından bu yana Cumhuriyetçilerin verdiği zararın ötesine geçerek) Obamacare'in geri çekilmesidir. Sağlık güvencesine yeni kavuşan 22 milyon Amerikalının sağlık sigortalarını kaybetmeye başladığı zaman insanların politik reaksiyonlarını görmek ilginç olacak. Fakat seçim sonrasında Bay Trump, Başkan Obama'nın kendisine daha önce farkında olmadığı (genç yetişkinlerin ailelerinin sigortaları kapsamında tutmanın ve sigorta firmalarının önceden var olan koşullar nedeniyle yaptırım uygulamasının önlenmesinin önemi gibi) detayların bazılarını açıkladığını söyledi. Belki de, Bay Trump birkaç küçük değişiklik ardından genel mantığı sürdürecektir ve programı TrumpCare olarak yeniden adlandırılacaktır.

İki numara ise 2007-09 finansal krizinin ardından yürürlüğe konulan Dodd-Frank finansal düzenlemesinin geri çekilmesidir. Cumhuriyetçiler bankalara ve diğer finansal kuruluşlara daha geniş bir oyun alanı bırakacak.

Cumhuriyetçiler ayrıca rekabet politikası ve –özellikle sera gazı emisyonlarına dair- çevresel düzenlemeleri geri çekecektir.

Cumhuriyetçilerin hükümetin tüm kanatlarına sahip olduğunda hayatın nasıl olacağını görmek üzereyiz. Çalışan Amerikalıların aksaklıkların için kendilerini suçlayıp suçlamayacağını görmek ilginç olacak.